

організації соціально-педагогічної роботи у дозвілєвій сфері залежить від ефективного використання багатого освітнього та виховного потенціалу дитячого дозвілля. Саме на дозвілля діти мають можливість реалізувати особистісні потреби, займатися улюбленою діяльністю, що приносить задоволення. Змістовність дитячого дозвілля є своєрідним культурним індикатором сучасного суспільства, який визначає духовний та естетичний розвиток як окремої особистості так і соціуму загалом.

Список використаних джерел

1. Воловик А. Ф., Воловик В. А. Педагогіка дозвілля. Харків: ХДАК, 2009. 323 с.
2. Дозвілля школярів: ігри, конкурси, розваги / упоряд.: Л. Шелестова, Н. Чиренко, Н. Чернякова. Київ: Шкільний світ, 2012. 126 с.
3. Ковальчук Т. І. Основи педагогічної дозвілєвої діяльності : навч. посіб. Ч. І. Київ: ДАКККіМ, 2010. 277 с.
4. Паскаль О. В. Соціальна робота у сфері дозвілля : навч. посібник. Одеса: Поліграф, 2007. 120 с.

Вадим Муляр

студент групи СРКз 20-1

Юрій Бриндіков

*доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Хмельницький національний університет*

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПІДЛІТКАМИ, СХИЛЬНИМИ ДО АСОЦІАЛЬНИХ ПОВЕДІНКОВИХ ВИЯВІВ

У статті зауважено на суспільних змінах, що негативно відобразились на якості життя неповнолітніх осіб. Останні нерідко намагаються досягнути намічених цілей, переступаючи межі закону. Висвітлено наукові погляди щодо визначення соціальної поведінки, вказано першопричини асоціальної поведінки неповнолітніх осіб. Здійснено наголос на потребі впровадження ефективних технологій соціальної роботи щодо ювенальних правопорушників. Рекомендовано вироблення новітніх та застосування діючих технологій соціальної роботи з ювенальними делінквентами задля попередження криміналізації молодого покоління.

***Ключові слова:** суспільні трансформації, асоціальна поведінка, ювенальні правопорушники, соціальна робота з ювенальними делінквентами, попередження криміналізації молодого покоління.*

Українське суспільство зазнало трансформаційних змін, з'явилося чимало проблемних аспектів в житті різних соціальних груп. З-поміж останніх вирізняються неповнолітні особи, які опинились на суспільному узбіччі і змушені будувати життя самотужки. Щоправда, досягнення цілей в підлітків не завжди здійснюється в межах правового поля, нерідко вони є учасниками шахрайських дій, крадіжок, вбивств та грабежів. порушниками громадського правопорядку. Така обставина вимагає посиленої уваги від фахівців соціальної сфери до окресленої проблеми.

Науковці наполягають на тому, що поведінка є не одиничною, а повторюваною дією, що реалізується в таких сферах як соціальна, матеріальна та інтелектуальна. Поведінка є результатом дії внутрішніх та зовнішніх факторів впливу. Соціальна поведінка особи формується внаслідок взаємодії з представниками інших соціальних груп. Дослідники наголошують на тому, що соціальна поведінка характеризується плановістю або стихійністю. Різноманіття думок науковців все ж таки поєднується спільним знаменником, який виявився в поясненні соціальної поведінки як результаті впливу внутрішніх (потреби, цінності, характеристики людини) та зовнішніх (соціальні ролі, предмети фізичного світу особи, зразки та норми культури) сил.

Соціальна поведінка краще розкривається в соціальній групі, реалізується забезпечення соціальних потреб – головного рушія поведінки людини на шляху досягнення поставленої мети.

Зауважимо, що певні життєві обставини можуть підштовхнути людину до асоціальної поведінки, як негативної дії дорослого чи підлітка, що виходить за межі усталених норм та правил [2; 4]. Неповнолітні особи, намагаючись заявити про себе, вдаються до скоєння певних правопорушень. Такі обставини вимагають пошуку ефективних технологій

соціальної роботи, які слугують інструментом порятунку осіб, які складають соціально вразливі верстви населення. Технології соціальної роботи поділяються на загальні (головний вектор – робота з різними соціальними групами) та конкретні (допомога конкретним категоріям населення) [1; 3].

Технології соціальної роботи виконують чимало функцій а саме:

- діагностична (покликана виявляти соціальні проблеми, з'ясувати їх детермінанти, досліджувати стан соціального здоров'я особи);
- аналітико-прогностична (спрямована на подолання складних життєвих обставин клієнта);
- активізаційна (допомагає при активізації клієнтських можливостей);
- проектно-організаторська (головне спрямування – оцінка та обґрунтування соціальних програм / проектів, їх розробка задля подолання СЖО);
- евристична (головне завдання полягає в координації діяльності закладів / установ / організацій будь-якої форми власності, формування соціальної та кадрової політики).

Фахівці соціальної сфери застосовують діагностику задля отримання об'єктивної інформації про досліджуване явище або процес. Через посередництво соціальної діагностики можна виявити низку соціальних патологій, їх детермінанти та здійснити заходи щодо їх локалізації.

Спеціалісти вказують на ефективність профілактики та адаптації. Де перша – інструмент впливу на підлітків, схильних до асоціальної поведінки, їх соціальне оточення. Інша допомагає неповнолітнім особам пристосуватись до соціуму, а суспільству – до потреб особи.

Аналітична робота з науковим доробком та практична взаємодія з фахівцями соціальної сфери дозволяє наголосити на необхідності посилення систематичної інформаційно-просвітницької та соціально-психологічної складових соціальної роботи з підлітками, схильними до

асоціальних поведінкових виявів. Застосування існуючих та вироблення новітніх технологій соціальної роботи з неповнолітніми правопорушниками попереджатиме такі негативні наслідки як криміналізація молодого покоління.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. П., Бех В. П., Лукашевич М. П. Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи на межі тисячоліть: монографія. Київ, 2001. 344 с.

2. Все про соціальну роботу: навчальний енциклопедичний словник-довідник / за ред. В. М. Пічі. Львів, 2013. 616 с.

3. Герасимів Т. З. Поняття «поведінка» та «діяльність» як основа філософії девіантної поведінки. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Збірник наукових праць. Серія : Юридичні науки. 2015. № 824. С. 228–232.

4. Захарова Т. Й., Захарова М. М. Девіантна поведінка: проблема визначення та причини існування. Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук: збірник наукових праць викладачів гуманітарного інституту. Хмельницький : ХНУ. 2006. С. 14–16.

Анастасія Окаєвич

*аспірантка кафедри соціальної роботи і
менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль*

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ З ВЕТЕРАНАМИ ТА ЧЛЕНАМИ ЇХ СІМЕЙ

Сучасні умови ведення російсько-української війни обумовлюють нові виклики щодо суттєвого збільшення кількості учасників бойових дій, переважна більшість з яких повертаються до цивільного життя через неможливість продовжувати військову службу.

Вирішення проблеми ресоціалізації ветеранів покладається на працівників соціальних служб та цивільних психологів, що обумовлює необхідність розуміння ними основ світогляду колишніх учасників бойових дій, мотивів діяльності, чинників впливу слова як засобу корегування поведінкових патернів як підґрунтя до налагодження та підтримання ефективної комунікації як з ветеранами, так і членами їхніх сімей.